

Nytt inntektssystem

HORDALAND

KOMMUNSEKTORENS ORGANISASJON
The Norwegian Association of Local and Regional Authorities

Målet for inntektssystemet

- Bidra til at kommuner/fylkeskommuner blir satt i stand til å yte et likeverdig tjenestetilbud til sine innbyggere
  - Utjevning av strukturelle kostnader og ulikheter i skatteinntekter
- Ivareta de regionalpolitiske målsetninger knyttet til bosetting og næringsliv
  - Jf. Nord-Norge-tilskuddet, småkommunetilskudd (regionaltilskuddet), tilskudd Namdalskommunene, distriktstilskudd Sør-Norge og deler av skjønnet
- Tilfører kommunesektoren inntekter
  - Viktig supplement til skatt
- Inntektssystemets dualisme
  - likeverdig tjenestetilbud - større utjevning
  - regionalpolitikken - større forskjeller

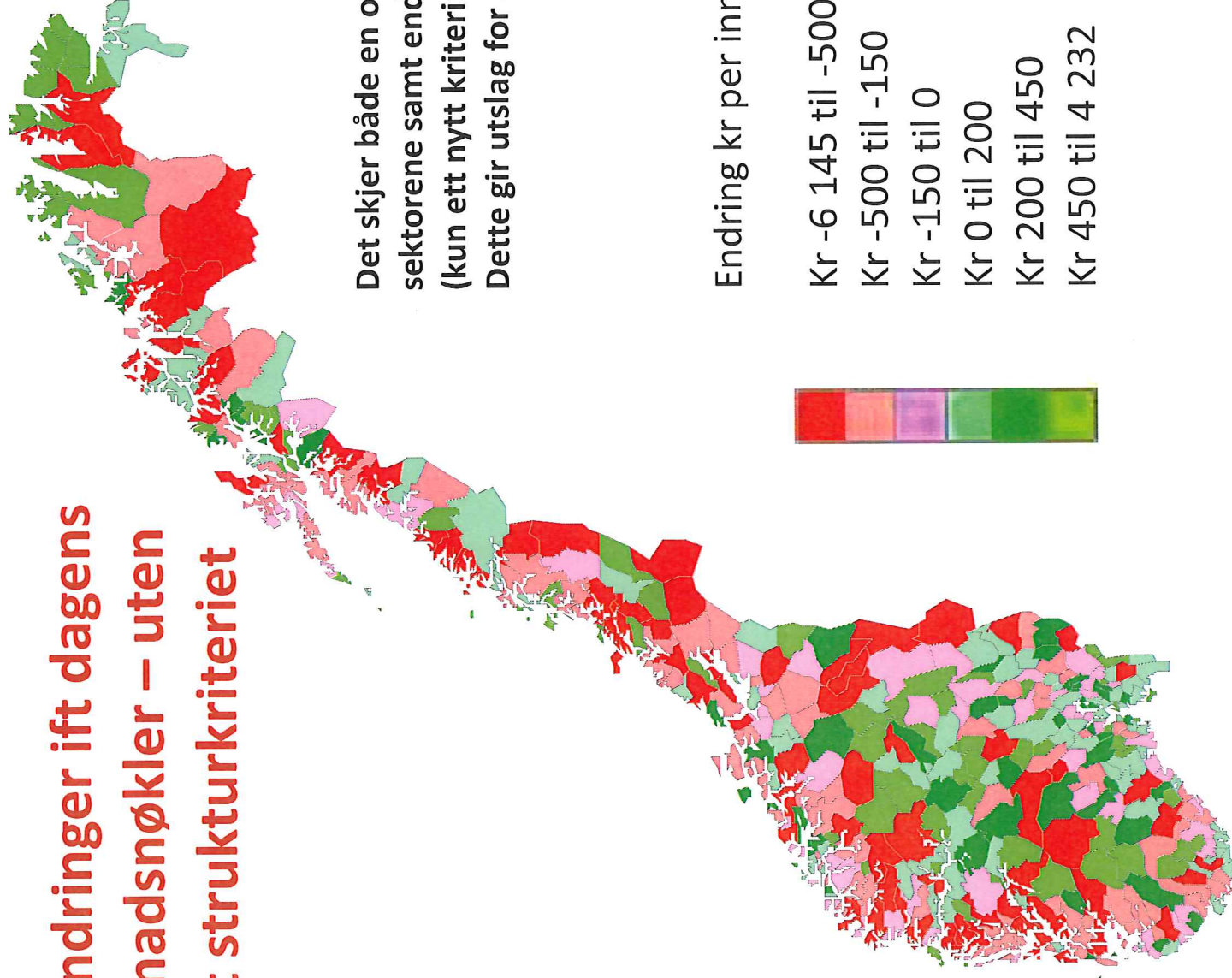
Høringsnotatet nytt inntektssystem:

- Nye kostnadsnøkler for kommunene - Utgiftsutjevningen
  - herunder en ny modell der det skilles mellom frivillig og ufrivillige smådriftsulemper
- Endringer i de regionalpolitiske tilskuddene
- Oppsummering av skatteelementene i inntektssystemet
- Men ingen virkningstabeller!

- **Kommunehelse:** Det legges større vekt på kriteriet innbyggere 67 år og over samtidig som kriteriet for dødelighet tas ut
- **Barnevern:** Ingen endringer i kriterier. Større vekt på kriteriet barn 0-15 år med enslig forsørger og personer med lav inntekt, mens innbyggere 0-22 år får mindre vekt.
- **Sosialhjelp:** Urbanitetskriteriet erstattes med kriteriet aleneboende 30-66 år. Dette gjør også at vektingen mellom kriteriene endres.
- **Landbruk:** Kriteriet areal dyrket mark går ut. Kriteriet antall jordbruksbedrifter vektet betydelig opp.
- **Administrasjon:** Ingen endring i kriterier.

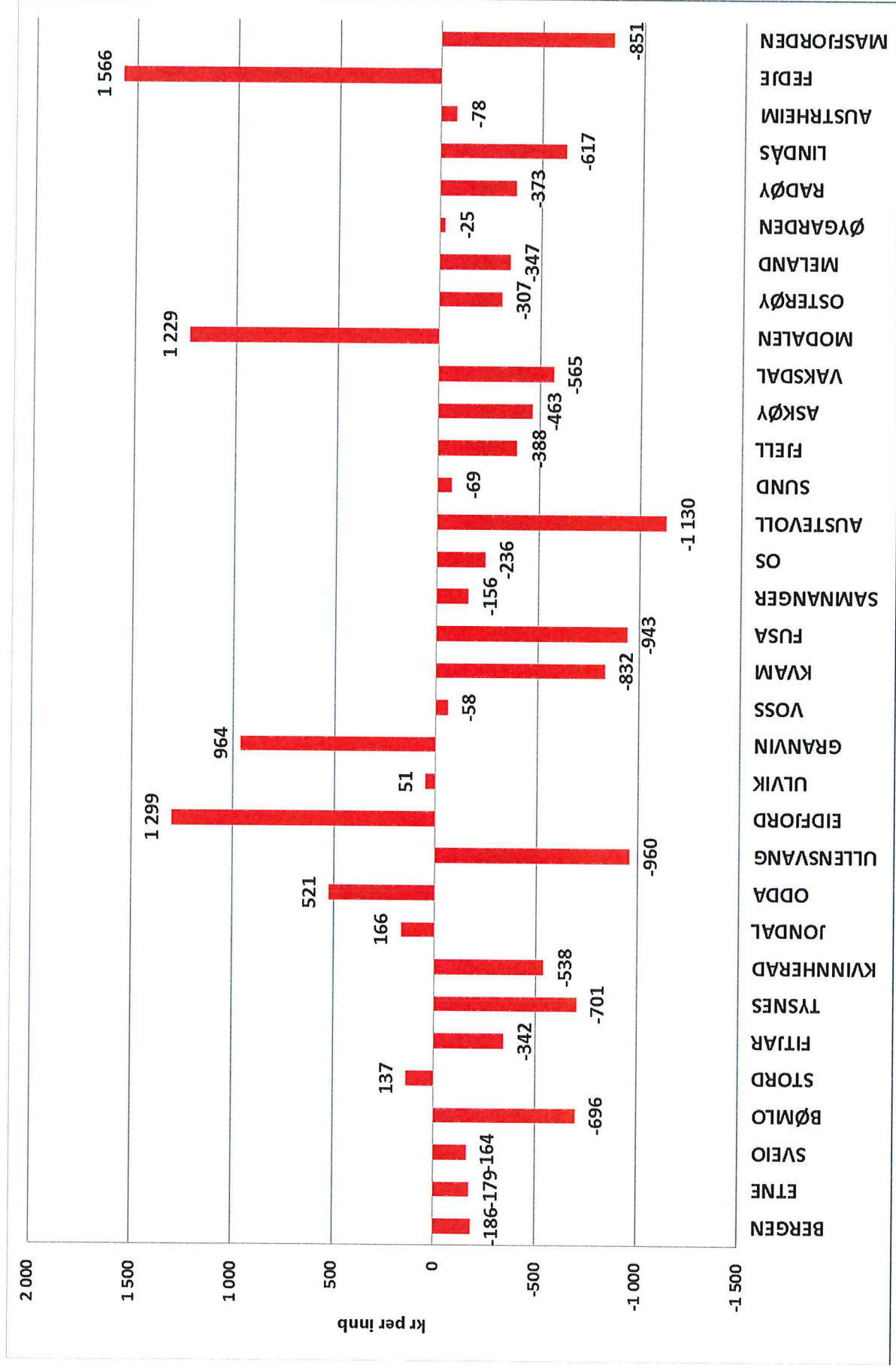

IS – Endringer ift dagens kostnadsnøkler – uten nytt strukturkriteriet

Endring kr per innb.	Antall kommuner
Kr -6 145 til -500	79
Kr -500 til -150	86
Kr -150 til 0	59
Kr 0 til 200	77
Kr 200 til 450	53
Kr 450 til 4 232	74

Hordaland – utslag per innbygger av revidert kostnadsnøkkel (utenom strukturkriteriet)

Nytt strukturkriterium

- KMD foreslår et nytt strukturkriterium, der kommuner som har smådriftsulempene som ikke fullt ut kan anses som ufrivillige skal få en reduksjon i den delen av tilskuddet som knyttes til det såkalte basiskriteriet.

Hva er et strukturkriterium?

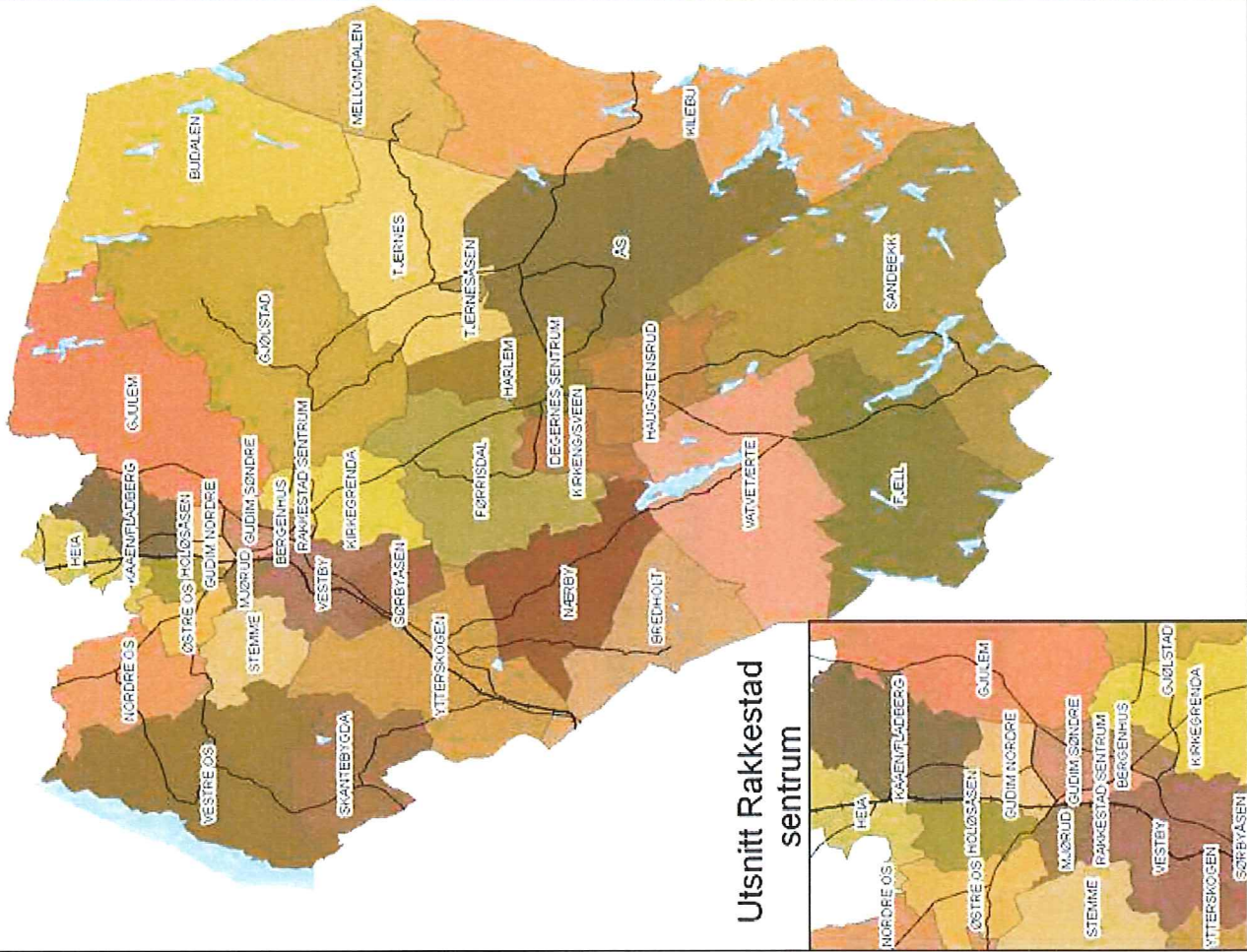
- Kriteriet skal være et mål på bosettingsmønsteret i kommunen og området rundt.
- Kriteriet måler hvor mange km må man reise for å treffe 5 000' innbyggere.
  - Kommunene deles opp i 12000 grunnkretser
  - Alle innbyggere i en grunnkrets flyttes så til det stedet i sin grunnkrets hvor det bor flest personer
  - Så ser man på hvor langt innbyggerne i en grunnkrets må reise for å møte minst 5 000 innbyggere – korteste veier innenfor og utenfor egen kommune (vei og rutenett, tillegg hvis behov for ferge)
- Kommunens strukturkriterium er gjennomsnittet for alle grunnkretsene i kommunen (innbyggervektet)

Hva er et strukturkriterium?

- Kommuner med spredt bosetting og store avstander for å møte andre personer får en høyere verdi på kriteriet enn tettbygde kommuner med små avstander og mange innbyggere
- Utfordring - For mange kommuner måler kriteriet spredtbygdhet innenfor egen kommune, og ikke om man er ufrivillig eller frivillig liten

Grunnkretser i Rakkestad kommune

Utsnitt Rakkestad sentrum

Strukturkriteriet i inntektssystemet

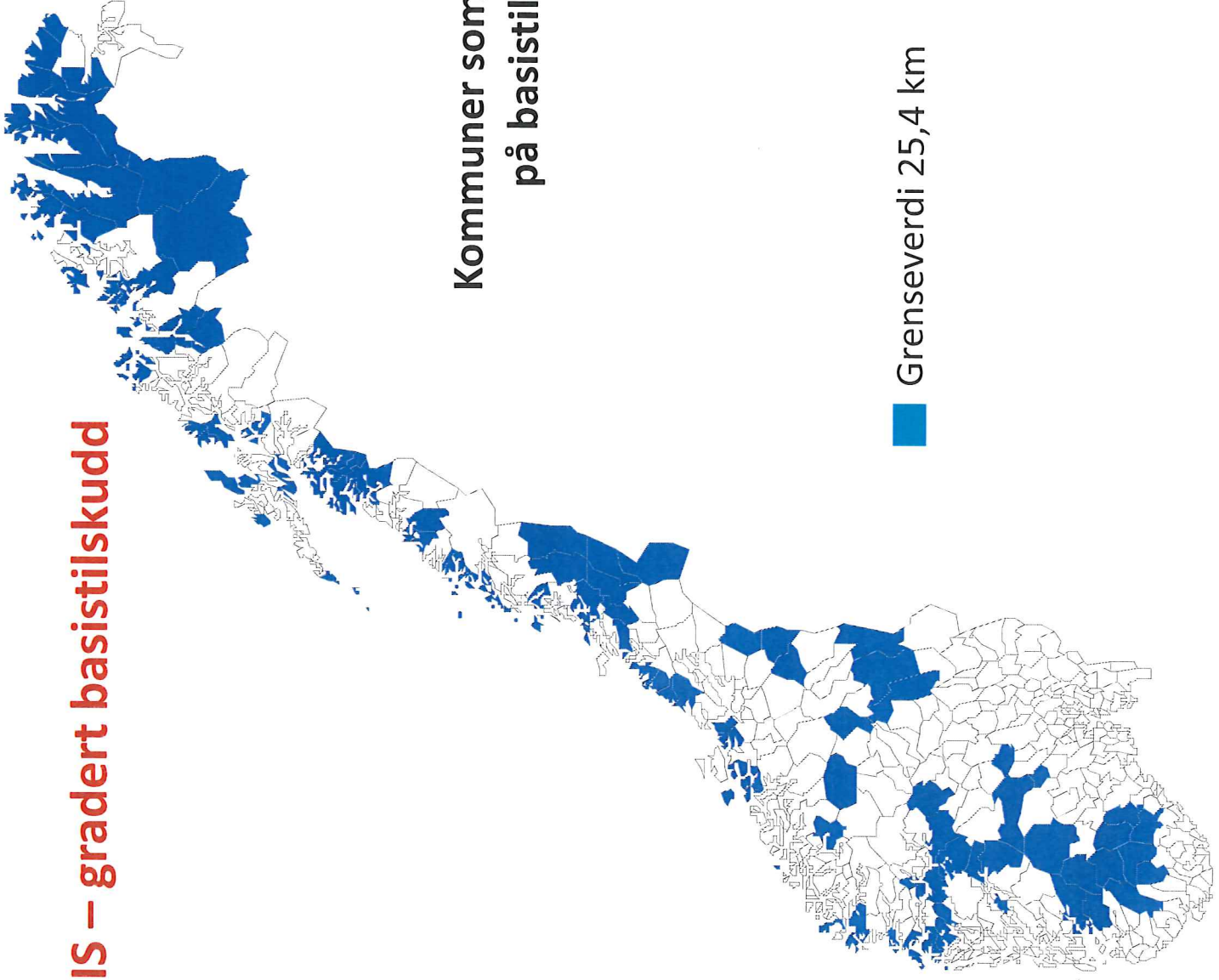
- Kommunens verdi på strukturkriterium (innbyggernes gjennomsnittlige reiselengde for å møte 5000 personer).
- Kommunens verdi måles mot tre alternative grenseverdier på 25,4, 16,5 og 13,3 km. Kommunens grenseverdi dividert på grenseverdi = Kommunens ukorrigerede strukturkriterieindeks)
- Ukorrigert indeks ≥ 1 settes til 1. Indeksverdi = 1 betyr at kommunen skal ha fullt basistilskudd (ufrivillig liten). Kommuner med ukorrigert strukturindeks < 1 , beholder denne som sin korrigerede strukturindeks. Disse kommunene får et basistilskudd mellom 0 og fullt basistilskudd.
- Kommunesektorens samlede inntekter vil ikke bli berørt av dette, fordi reduksjonen i basistilskudd vil bli beholdt i det samlede inntektssystemet – skissert at dette skal skje gjennom nedvektning av basistilskudd og oppvektning av øvrige kriterieverdier i aktuelle delkostnadsindekser.
- Mens basis i dag utgjør et fast beløp per kommune på 14,2 mill kroner i 2016 i nytt inntektssystem vil KMDs forslag vil føre til at kommunene vil få et tilskudd på mellom 0 og 14,2 mill kroner – avhengig av reiselengde.

Høring IS – gradert basistilskudd

Kommuner som har fullt nivå
på basistilskuddet

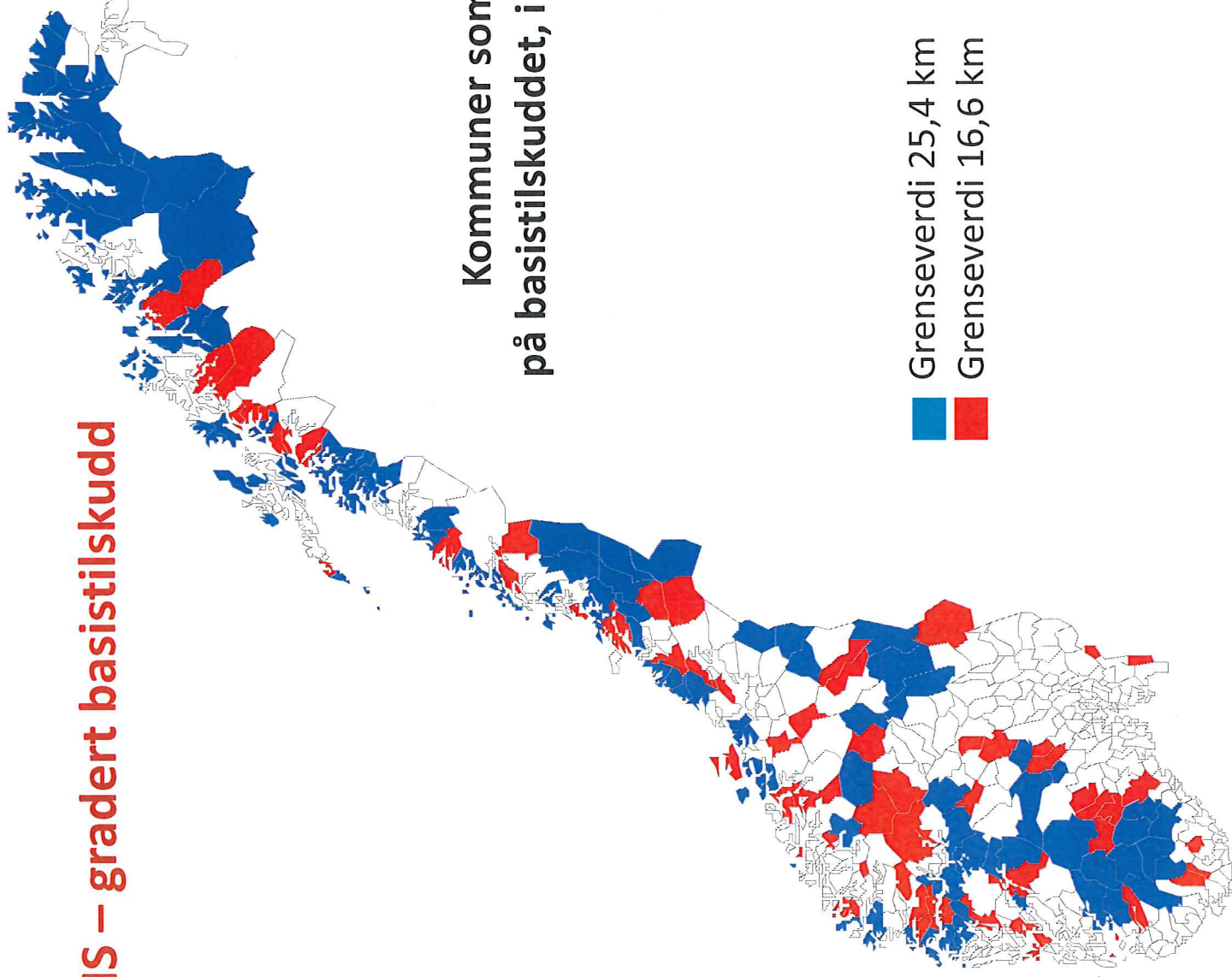
■ Grenseverdi 25,4 km 108 kommuner

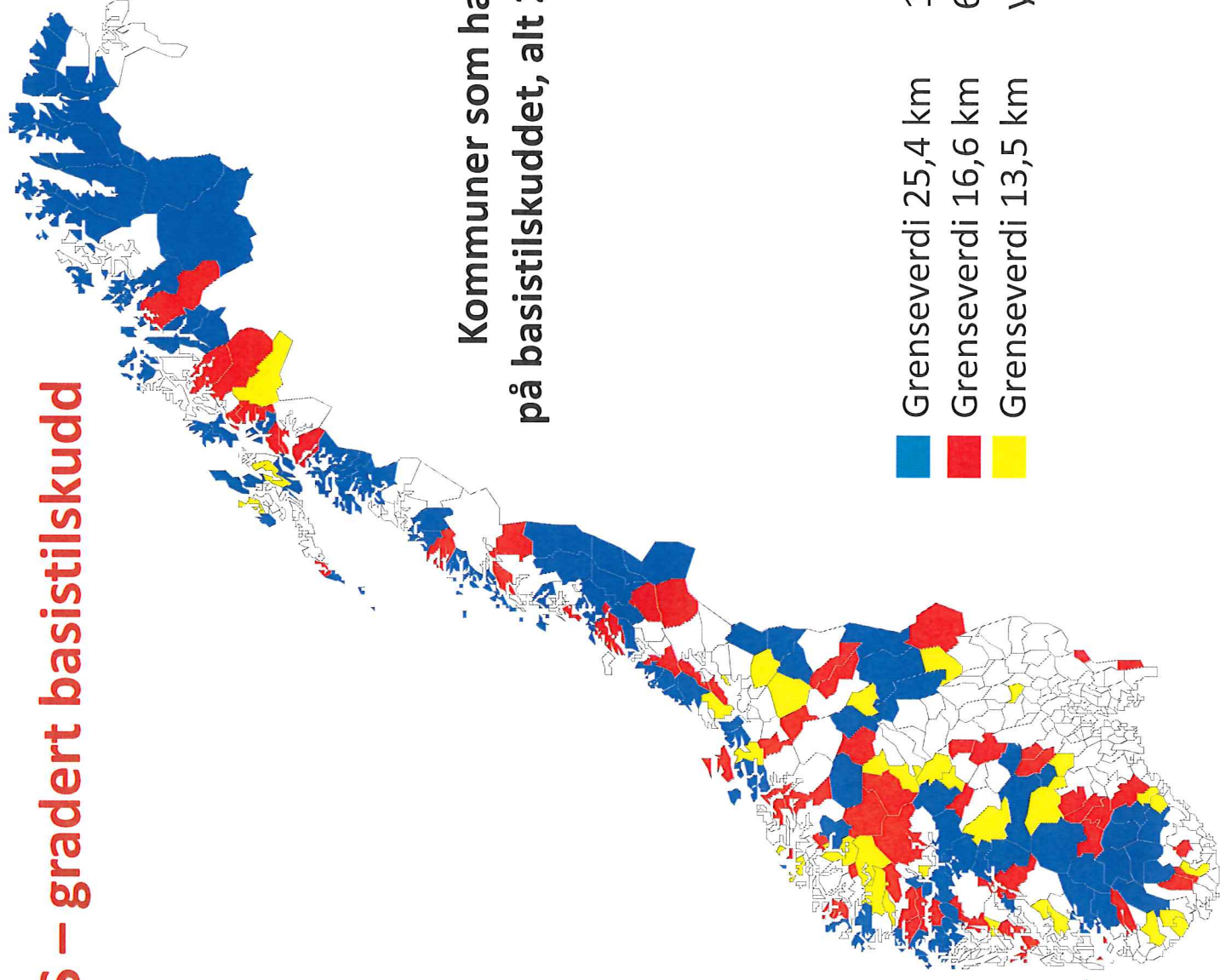
Høring IS – gradert basistilskudd

Kommuner som har fullt nivå
på basistilskuddet, i alt 175 kommuner

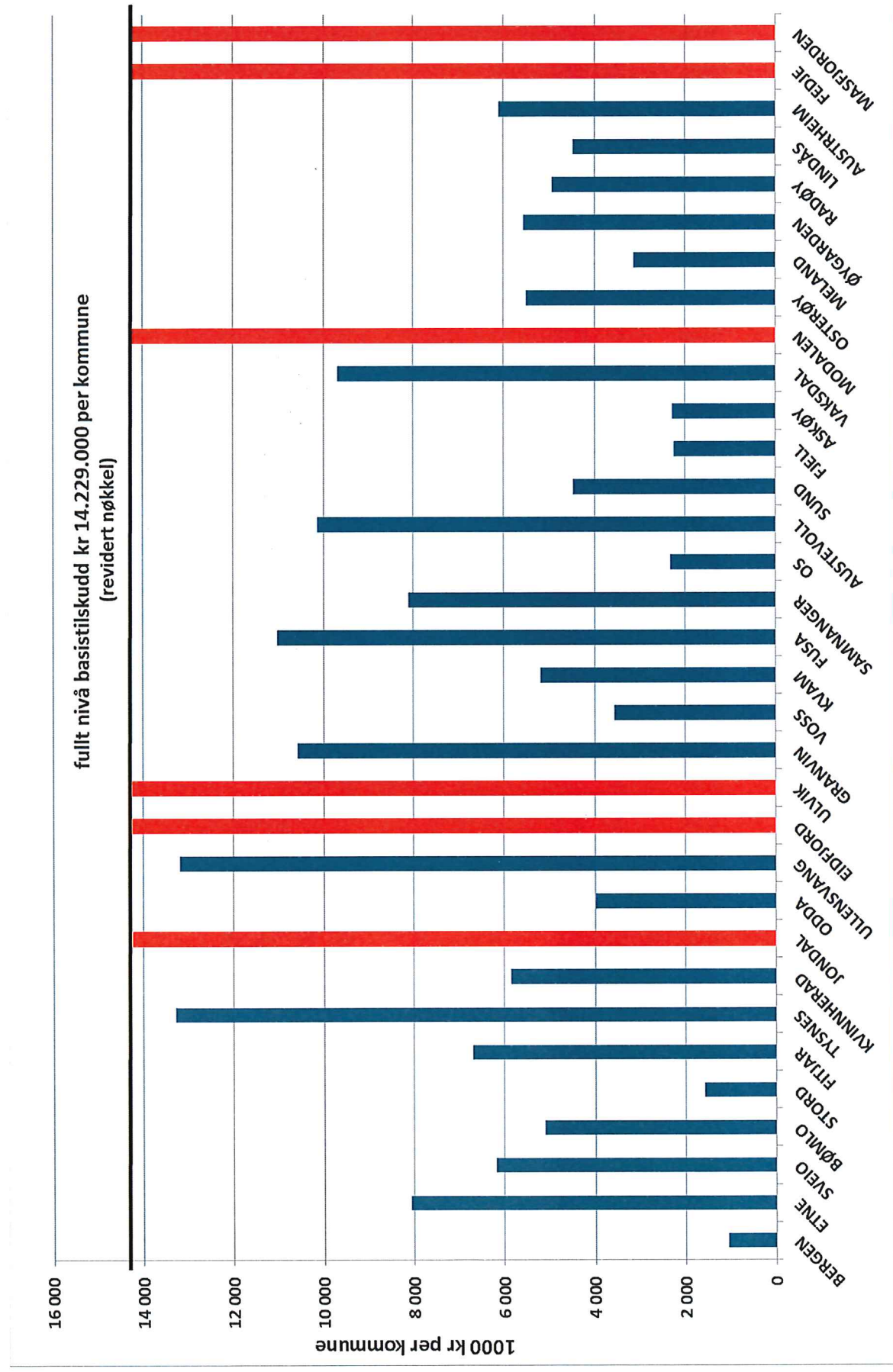

 Grenseverdi 25,4 km 108 kommuner
 Grenseverdi 16,6 km 67 flere kommuner

Høring IS – gradert basistilskudd

Hordaland - nytt basistilskudd ved bruk av strukturkriterium grenseverdi 25,4 km, 1000 kr per kommune

Hordaland - netto omfordeling ved bruk av strukturkriteriet

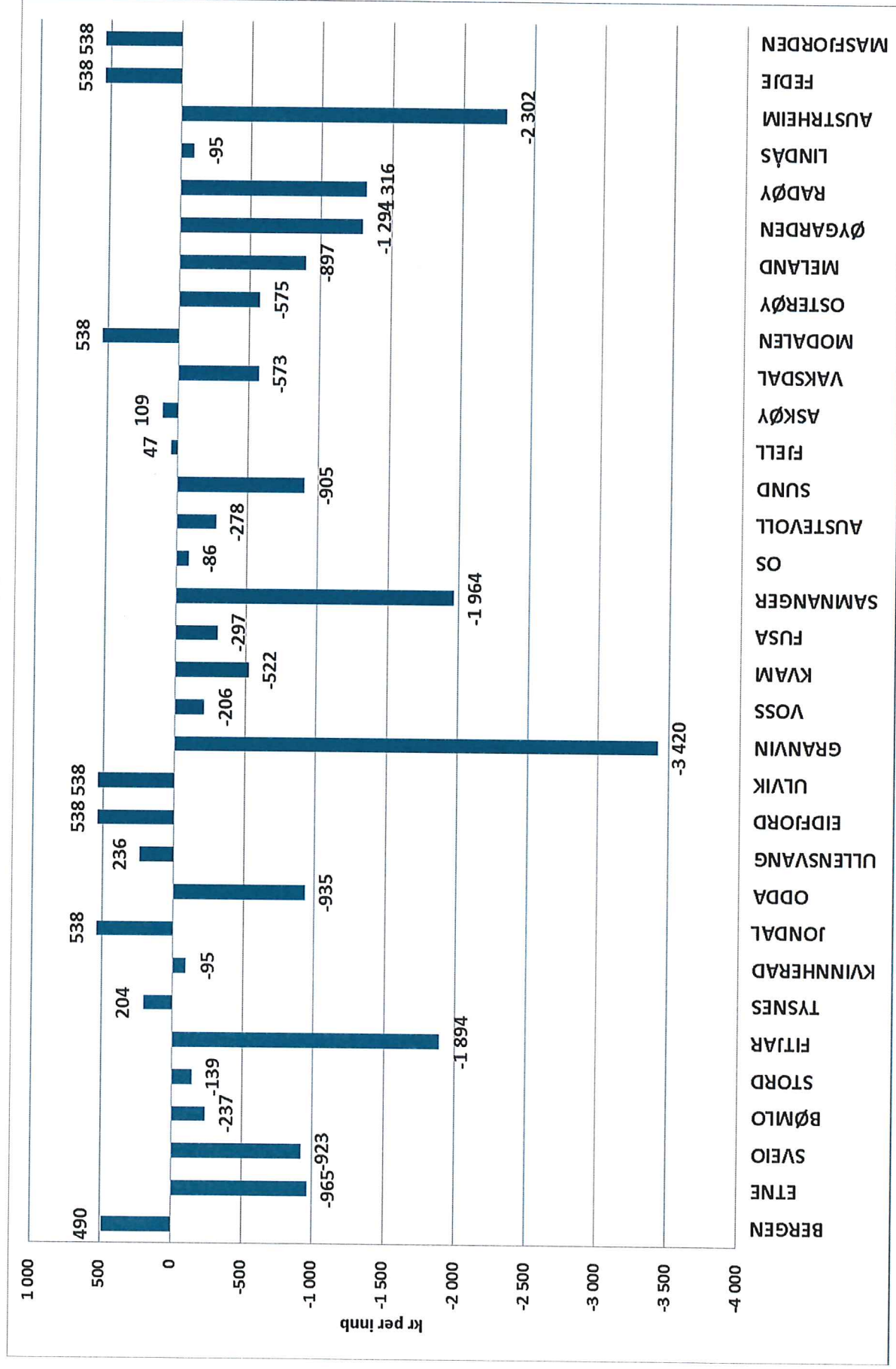
Kommune	Gjennom- snittlig reise- avstand for å nå 5000 innb.	Netto omfordeling av basis ved strukturkriteriet		Netto omfordeling av basis ved strukturkriteriet		Netto omfordeling av basis ved strukturkriteriet	
		Grenseverdi lik 25,4 km	Grenseverdi lik 16,5 km	Grenseverdi lik 16,5 km	Grenseverdi lik 13,3 km	Grenseverdi lik 13,3 km	Grenseverdi lik 13,3 km
1201 Bergen	1,9	134 788	490	96 396	350	79 353	288
1211 Etne	14,4	-3 960	-965	-193	-47	1 365	333
1216 Sveio	11,0	-5 083	-923	-2 528	-459	-586	-106
1219 Bømlo	9,1	-2 787	-237	-1 693	-144	-543	-46
1221 Stord	2,8	-2 606	-139	-4 403	-236	-5 004	-268
1222 Fitjar	12,0	-5 860	-1 894	-2 680	-867	-393	-127
1223 Tysnes	23,7	567	204	1 102	396	926	333
1224 Kvinnherad	10,5	-1 252	-95	35	3	1 366	103
1227 Jondal	30,2	592	538	436	396	366	333
1228 Odda	7,1	-6 500	-935	-5 332	-767	-4 295	-618
1231 Ullensvang	23,6	805	236	1 351	396	1 135	333
1232 Eidfjord	32,1	511	538	376	396	316	333
1233 Ulvik	27,4	595	538	439	396	368	333
1234 Granvin	18,9	-3 150	-3 420	365	396	306	333
1235 Voss	6,4	-2 951	-206	-3 062	-213	-2 652	-185
1238 Kvam	9,2	-4 460	-522	-2 877	-337	-1 501	-176

Hordaland - netto omfordeling ved bruk av strukturkriteriet

Kommune	Gjennom- snittlig reise- avstand for å nå 5000 innb.	Netto omfordeling av		Netto omfordeling av		Netto omfordeling av	
		Netto omfordeling av basis ved strukturkriteriet	Grenseverdi lik 25,4 km	Netto omfordeling av basis ved strukturkriteriet	Grenseverdi lik 16,5 km	Netto omfordeling av basis ved strukturkriteriet	Grenseverdi lik 13,3 km
1241 Fusa	19,7	-1 140	-297	1 520	396	1 277	333
1242 Samnanger	14,5	-4 798	-1 964	-765	-313	813	333
1243 Os	4,2	-1 634	-86	-3 085	-162	-3 435	-180
1244 Austevoll	18,1	-1 395	-278	1 985	396	1 668	333
1245 Sund	8,0	-6 113	-905	-4 650	-689	-3 417	-506
1246 Fjell	4,0	1 159	47	-1 086	-44	-1 801	-74
1247 Askøy	4,1	3 038	109	325	12	-594	-21
1251 Vaksdal	17,3	-2 345	-573	1 623	396	1 363	333
1252 Modalen	40,2	203	538	150	396	126	333
1253 Osterøy	9,8	-4 506	-575	-2 646	-337	-1 104	-141
1256 Meland	5,6	-6 942	-897	-6 352	-821	-5 684	-735
1259 Øygarden	9,9	-6 123	-1 294	-3 794	-802	-2 034	-430
1260 Radøy	8,8	-6 597	-1 316	-4 645	-926	-3 135	-625
1263 Lindås	8,0	-1 464	-95	-1 228	-80	-544	-35
1264 Austrheim	10,9	-6 575	-2 302	-3 680	-1 288	-1 595	-558
1265 Fedje	38,0	303	538	223	396	187	333
1266 Masfjorden	31,8	916	538	675	396	567	333

Hordaland – netto utslag av strukturkriteriet ved 25,4 km kr per innbygger

Hordaland - utslag ny kostnadsnøkkel og bruk av strukturkriteriet grenseverdi 25,4 km

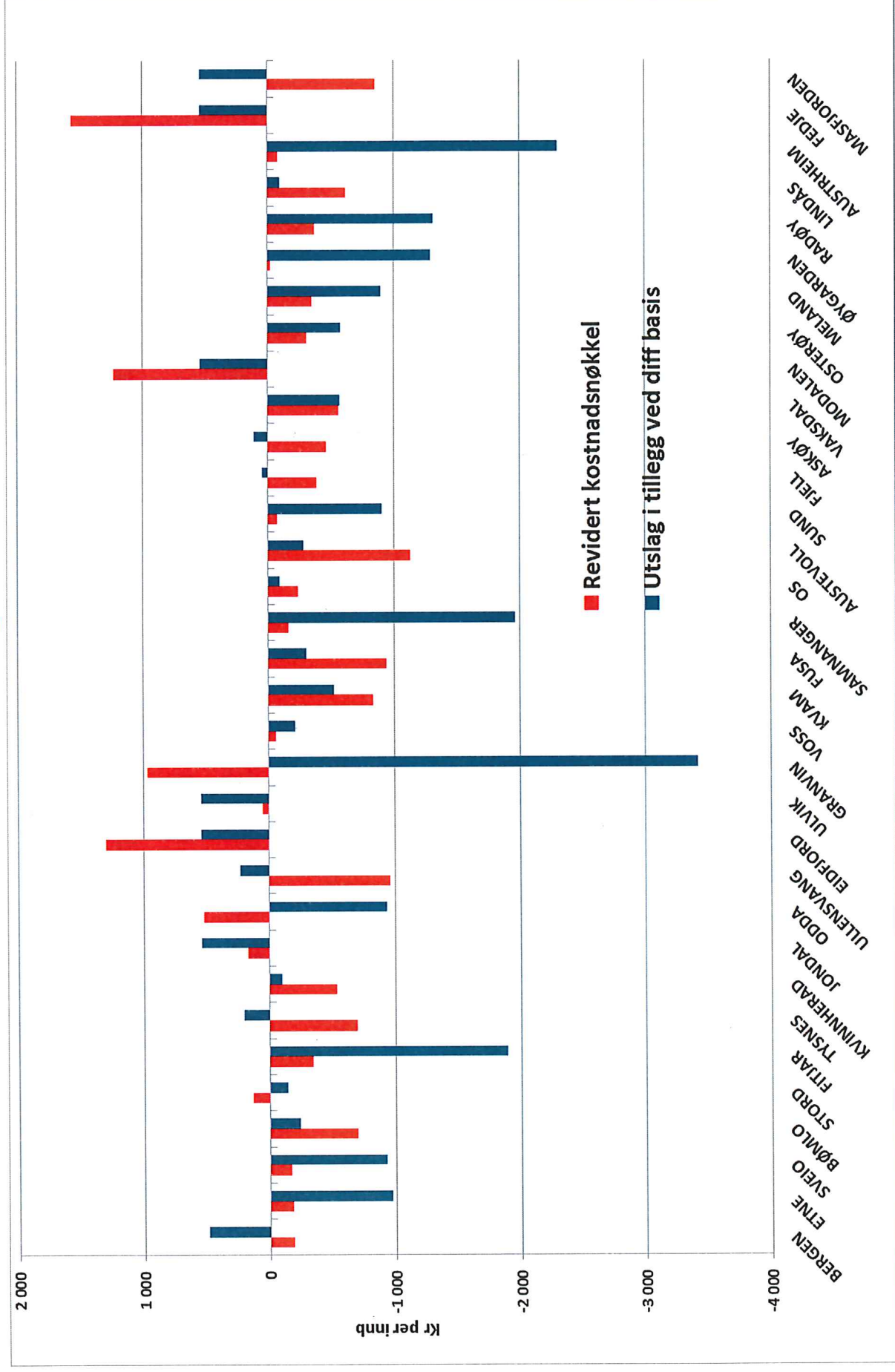
Knr.	Kommune	Utslag ny kostnadsnøkkel		Revidert kostnadsnøkkel. Bruk av strukturkriterium ved beregning av basis (grenseverdi 25,4 km)		Samlet utslag ny nøkkel og strukturkriterium	
		1000 kr	kr per innb	1000 kr	kr per innb	1000 kr	kr per innb
1201	BERGEN	-51 335	-186	134 788	490	83 454	304
1211	ETNE	-739	-179	-3 960	-965	-4 699	-1 144
1216	SVEIO	-922	-164	-5 083	-923	-6 004	-1 087
1219	BØMLO	-8 213	-696	-2 787	-237	-11 000	-933
1221	STORD	2 571	137	-2 606	-139	-35	-2
1222	FITJAR	-1 069	-342	-5 860	-1 894	-6 928	-2 237
1223	TYSNES	-1 968	-701	567	204	-1 400	-497
1224	KVINNHERRAD	-7 128	-538	-1 252	-95	-8 380	-632
1227	JONDAL	184	166	592	538	776	704
1228	ODDA	3 624	521	-6 500	-935	-2 876	-414
1231	ULLENSVANG	-3 262	-960	805	236	-2 456	-724
1232	EIDFIJORD	1 238	1 299	511	538	1 749	1 837
1233	ULVIK	56	51	595	538	651	588
1234	GRANVIN	900	964	-3 150	-3 420	-2 250	-2 456
1235	VOSS	-841	-58	-2 951	-206	-3 793	-264
1238	KVAM	-7 042	-832	-4 460	-522	-11 502	-1 355

Hordaland - utslag ny kostnadsnøkkel og bruk av strukturkriteriet grenseverdi 25,4 km

Knr.	Kommune	Utslag ny kostnadsnøkkel		Revidert kostnadsnøkkel. Bruk av strukturkriterium ved beregning av basis (grenseverdi 25,4 km)		Samlet utslag ny nøkkel og strukturkriterium	
		1000 kr	kr per innb	1000 kr	kr per innb	1000 kr	kr per innb
1241	FUSA	-3 618	-943	-1 140	-297	-4 757	-1 240
1242	SAMNANGER	-383	-156	-4 798	-1 964	-5 181	-2 120
1243	OS	-4 599	-236	-1 634	-86	-6 233	-322
1244	AUSTEVOLL	-5 716	-1 130	-1 395	-278	-7 111	-1 408
1245	SUND	-474	-69	-6 113	-905	-6 587	-974
1246	FJELL	-9 566	-388	1 159	47	-8 407	-341
1247	ASKØY	-13 040	-463	3 038	109	-10 001	-354
1251	VAKSDAL	-2 312	-565	-2 345	-573	-4 657	-1 138
1252	MODALEN	472	1 229	203	538	675	1 767
1253	OSTERØY	-2 431	-307	-4 506	-575	-6 937	-882
1256	MELAND	-2 700	-347	-6 942	-897	-9 643	-1 244
1259	ØYGARDEN	-121	-25	-6 123	-1 294	-6 244	-1 319
1260	RADØY	-1 881	-373	-6 597	-1 316	-8 478	-1 688
1263	LINDÅS	-9 563	-617	-1 464	-95	-11 027	-712
1264	AUSTRHEIM	-222	-78	-6 575	-2 302	-6 797	-2 380
1265	FEDJE	889	1 566	303	538	1 192	2 103
1266	MASFJORDEN	-1 455	-851	916	538	-538	-313

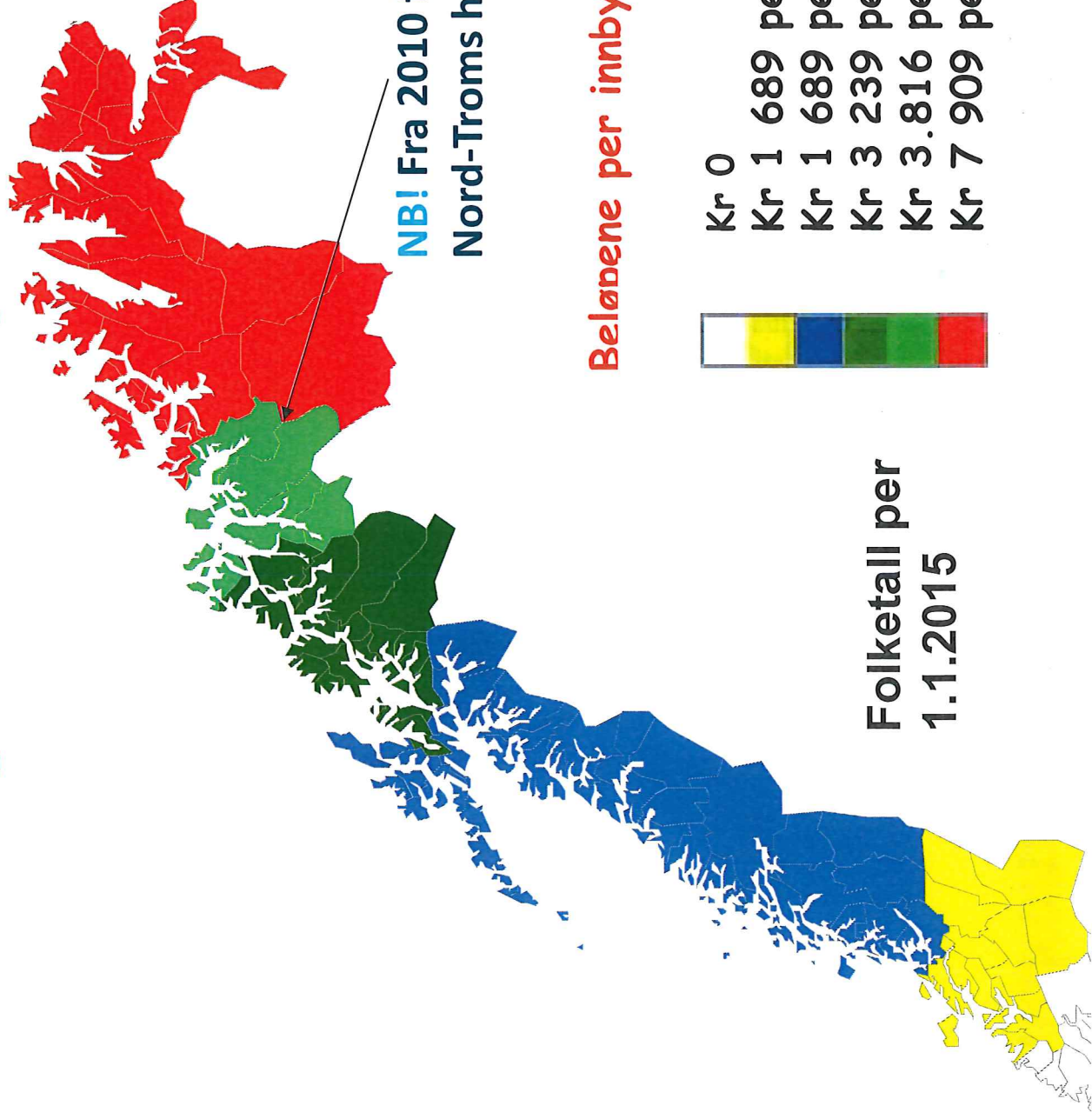
Hordaland – illustrasjon av utslag ny kostnadsnøkkel og bruk av strukturkriteriet grenseverdi 25,4 km

Regionalpolitiske mål er viktig i det norske inntektssystemet

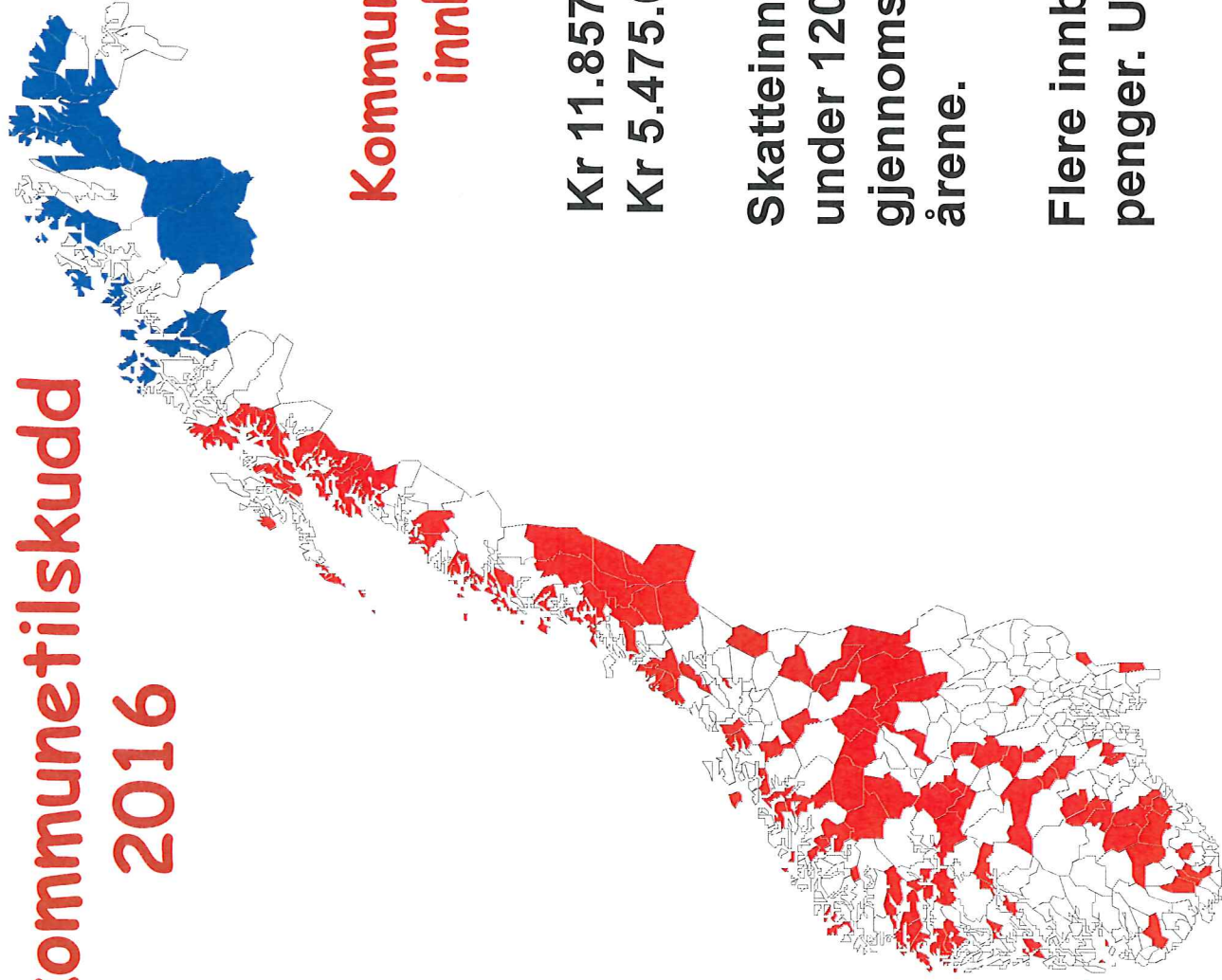
- Regionalpolitiske virkemidler som Nord-Norge-tilskuddet og Namdalstilskudd skal gi kommuner i disse deler av landet muligheter til å gi et bedre tjenestetilbud enn kommuner ellers i landet
  - Gi høyere kommunal sysselsetting i områder med et konjunkturavhengig næringsliv
- Distriktstilskudd Sør-Norge gis til alle kommuner har distriktindeks lavere enn 46
  - Distriktsindeks er et samlet uttrykk for «*i hvilken grad en kommune har distriktsproblem, eller for graden av periferitet*», målt ved: geografi, demografi, arbeidsmarked og levekår
- Småkommuner med folketall under 3.200 innbyggere

Nord-Norge - tilskudd og Namdalstilskudd 2016

Småkommunetilskudd 2016

**Kommuner under 3.200
innbyggere gir:**

**Kr 11.857.000 (18 kommuner)
Kr 5.475.000 (137 kommuner)**

**Skatteinntektene må være
under 120 pst av lands-
gjennomsnittet de tre siste
årene.**

**Flere innbyggere gir ikke mer
penger. Uendret sats i 2016**

Forslag på endringer i regionalpolitikken

- Nord-Norge og Namdalen tilskuddet videreføres - slås sammen med småkommunetilskuddet til et nytt Nord-Norgetilskudd.
- Distriktstilskudd Sør-Norge og småkommunetilskuddet slås sammen
- Småkommunetilskuddet videreføres som et eget småkommunetillegg innenfor Nord-Norge- og Sør-Norgetilskuddet.
- Satsene på småkommunetillegget vil differensieres i forhold til kommunenes verdi på distriktsindeksen (indeks for grad av distriktsutfordringer)
- Justeringer i tilskuddene slik at mer fordeles per innbygger.

Hva skjer med kommuner med høy distriktsindeks?

	Distriktsindeks					
	Under 35	36-38	39-41	42-44	45-46	Over 47
Kommuner i Sør-Norge	46	8	4	6	3	22
Kommuner i Nord-Norge og Namdalen	64	0	0	2	0	0

- 22 kommuner i Sør-Norge har distriktsindeks utover 47
- Av kommunene i Nord-Norge og Namdalen som får småkommunetilskudd er det kun to kommuner som ikke har den lav distriktsindeksen - Høylandet og Træna
- Større del av de regionalpolitiske tilskuddene skal fordeles per innbygger, og mindre per kommune. Dette vil gi størst negativ effekt for de minste kommunene.

Høringsnotatet skatt og skatteutjevning

- Det gis en beskrivelse av dagens system for skatt og skatteutjevningen.
- Det fremmes ikke konkrete forslag til endringer i dagens modell, men vises i stedet til at skatteandel og graden av skatteutjevning er noe som fastsettes hvert år i tilknytning til kommuneopplegget i statsbudsjettet.
- Høringsnotatet slår fast at ny selskapskatt skal være en del av skatteutjevningen

